

จากเอตส์ถึงโควิด : การดำรงอยู่ของเพลงเรือแหลมโพธิ์ในสังคมร่วมสมัย

ธวัชรัตน์ พรหมวิเศษ¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการดำรงอยู่ของเพลงเรือแหลมโพธิ์ ซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านในประเพณีชักพระทางน้ำของชุมชนตำบลคูเต่า อำเภอหาดใหญ่ อำเภอบางกล่ำ และอำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ และศึกษาจากเอกสาร วิเคราะห์ผลการศึกษาด้านแนวคิดเรื่องประเพณีประดิษฐ์ (the invention of tradition) และการประกอบสร้างอัตลักษณ์ (identity construction) ผลการศึกษาพบว่า การดำรงอยู่อย่างโดดเด่นประการหนึ่งของเพลงเรือแหลมโพธิ์คือการมีส่วนร่วมในการรณรงค์เพื่อสังคมโดยเฉพาะในสถานการณ์วิกฤตด้านสุขภาพ เริ่มตั้งแต่สถานการณ์วิกฤตเรื่องโรคเอดส์ (AIDS - Acquired Immune Deficiency Syndrome) ที่ปรากฏรุนแรงในประเทศไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 จนกระทั่งสถานการณ์วิกฤตเรื่องโรคไวรัสโคโรนา (Coronavirus - 19) ซึ่งแพร่ระบาดทั่วโลกในปี พ.ศ. 2563 แม่เพลงและพ่อเพลงเพลงเรือแหลมโพธิ์ได้ถ่ายทอดเนื้อหาเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดโรคและการป้องกันโรคผ่านบทบาทการแสดงของเพลงเรือแฟนซี (Fancy Song) ซึ่งแม่เพลงพ่อเพลงได้สวมบทบาทเป็นตัวละครและแต่งตัวตามเนื้อหาของเรื่อง ลักษณะดังกล่าวนี้มีส่วนสัมพันธ์กับการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของชุมชน และได้แสดงให้เห็นว่าเพลงเรือแหลมโพธิ์ได้ทำหน้าที่ก้าวไกลไปจากการเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีชักพระทางน้ำ อันเป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เพลงเรือแหลมโพธิ์สามารถดำรงอยู่ได้มาอย่างยาวนาน

คำสำคัญ เพลงเรือแหลมโพธิ์ การรณรงค์เพื่อสังคม สังคมร่วมสมัย

From AIDS to COVID: the existence of Laem - Pho song in contemporary society

Abstract

This research paper is a qualitative research. It aims to study the existence of Laem - Pho Song. Which is a folk song in the Chak Phra tradition of the community of Khu Tao Sub-District, Hat Yai District, Bang Klam District and Khuan Niang District, Songkhla. Research methods are collecting data by observing, interviewing and studying documents and analysis data with the concept of the invention of tradition and identity construction. The results of the study showed that one of the outstanding existence of the Laem - Pho song was its participation in social campaigns, especially in the health crisis. First health crisis is the AIDS crisis (Acquired Immune Deficiency Syndrome) that is crisis situation in Thailand in 1989. Later the health crisis is the coronavirus crisis (Coronavirus - 19), which spread around the world in the year 2000. The singers has delivered content about cause, disease and disease prevention through the role of the Fancy Song , in which Song plays the role of the character and dresses according to the story's content. These characteristics are related to identity construction. It has shown that the Laem - Pho song has progressed from the Chak Phra tradition. Which is one of the important reason that show that the Laem - Pho song can be maintained for a long time.

Keywords : Laem - Pho song , Social campaign , Contemporary society

---

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

¹ Student, the Degree of Doctor of Philosophy Program in Thai , Prince of Songkla University